

een Britse) fungeerde daar luitenant-kolonel A. Doup. Binnen de muren van het complex hadden de krijgsgevangenen een zekere mate van vrijheid (ook godsdienstoefeningen waren een enkele keer toegestaan) en wat verboden was, het houden van lezingen bijvoorbeeld, werd clandestien georganiseerd – er werden zelfs examens afgenomen, bijvoorbeeld voor stuurman en marconist en in kennis van het Indonesisch. Behoudens het tekort aan vitaminen was de voeding redelijk doordat aanvullende levensmiddelen konden worden gekocht en doordat de Japanners aan de leden van het tuincorvee per dag 150 gram rijst extra gaven – die rijst werd onder alle gevangenen verdeeld. Struiswijk had een hospitaalfdeling en ernstige patiënten mochten naar twee katholieke ziekenhuizen in Batavia worden overgebracht. Er was voorts in de gevangenis een geheime radio: men kende er dus het oorlogsverloop en dat gaf moed. Hinderlijk waren daarentegen de Japanse inspecties: roofpartijen die steeds met mishandelingen gepaard gingen. Van de meer dan duizend officieren die in Struiswijk opgesloten waren, stierven er tijdens de detentie aldaar (van januari tot oktober '44) vijftien.

Eind oktober werd het kamp in de gevangenis opgeheven en werden de officieren landinwaarts getransporteerd: naar het kampement van het Iste bataljon te Bandoeng, waar ook de officieren uit het kamp te Tjimahi terecht kwamen. Kampoudste werd er toen kolonel Vooren, die tijdens de Japanse invasie territoriaal commandant op Zuid-Celebes was geweest en die de Japanners verzuimd hadden aan de *Special Party* toe te voegen. Er kwamen in zijn kamp in totaal bijna dertienhonderd Knil- en meer dan driehonderd Britse officieren terecht, maar ook ca. zeventig minderen en zelfs bijna honderd burgers. Al die gevangenen hadden veel te weinig ruimte tot hun beschikking en leden honger – nog minder ruimte evenwel en nog lagere rantsoenen kregen zij van april '45 af, toen zij naar het Landsopvoedingsgesticht werden overgebracht, waar zij ca. tweeduizend minderen aantreffen: ruim dertienhonderd van het Knil en ca. zeshonderdvijftig Britten. Het LOG, dat gebouwd was om maximaal driehonderd jeugdige delinquenten te huisvesten, kreeg nu in totaal drieduizendzevenhonderd krijgsgevangenen binnen de muren: sommigen sliepen in slaapzalen of andere ruimten, anderen in open galerijen, nog anderen buiten de gebouwen in de openlucht. Er waren uiteraard veel te weinig kranen en wc's, daarentegen waren er kleren- en wandluisen te over.

Eind juli werden uit het LOG ruim achthonderd krijgsgevangenen, bijna allen Britten, naar Batavia, t.w. naar het kamp van het Xde bataljon, verplaatst. De Japanners hadden daar allerlei werkkrachten nodig, vooral